

Papierbehandeling (voor etsers, maar ook voor andere drukkers)

Als je van plan bent een editie te drukken, is een goede voorbereiding vanzelfsprekend. Je hebt een pers, je hebt de inkt, je hebt een etsplaat en je hebt het papier. Laten we uitgaan van een etsplaat van 40 × 50 cm en dat je papier gebruikt van 50 × 65 cm.

Naar gelang het gewicht van het papier moet je dit korter of langer invochten. Papier dat betrekkelijk dun is, bijvoorbeeld 180 grams, kun je maximaal 1 minuut onder water dompelen. Heb je papier van Arches met een gewicht van ongeveer 300–400 grams, dan is 5 minuten goed voor een prima resultaat.

Stap voor stap

Neem een dag voor je gaat drukken een waterbak die beslist schoon is. Een bak waar al twee weken water in staat is niet betrouwbaar meer en veroorzaakt schimmels die je prenten zullen aantasten en verkleuren. Dus je start met een schone bak, die iets groter is dan je papier.

Leg op een tafel een opengeknipt stuk plastic of vuilniszak gereed, zo groot dat het dubbelgeslagen het etspapier ruim bedekt.

Leg vel voor vel in de waterbak, duw met gespreide vingers voorzichtig het papier onder. Leg er meteen een volgend vel op. Maximaal 30 vel. Heb je meer nodig, dan begin je later een tweede stapel.

Nadat de ‘dompeltijd’ verstreken is haal je aan een punt voorzichtig de hele stapel omhoog en laat die uitlekken. Als er geen druppels meer vallen, leg je de stapel voorzichtig op het stuk plastic. Sla het plastic over het papier en strijk het glad. Leg er nu een plaat MDF op of iets anders dat wat gewicht heeft en de ingepakte stapel bedekt.

De volgende dag is het papier verzadigd en alle cellen zijn optimaal uitgezet. Het papier is ook wat langer geworden. Niet veel, maar een blad dat 65 cm lang is zal bijna 1 cm groter zijn geworden.

Als je de etsplaat, of etsplaten, hebt afgeslagen, is het moment daar voor een eerste druk. De onderplaat van de etspers moet helemaal schoon zijn, en je hebt met een watervaste viltstift al de plek gemerkt waar de etsplaat moet liggen.* En ook een aanleg getekend waarlangs het papier moet liggen. Op mijn etspers heb ik op de ijzeren onderplaat een 0,8 mm zinkplaat liggen, van hetzelfde formaat. Die maak ik makkelijk schoon en ik kan er prima een aanleg op tekenen.

Voordat je gaat drukken, laat je eerst het papier een keer met druk onder de wals doorgaan, zonder dat die op de ingeinkte etsplaat ligt: het papier zet nog iets uit en zo voorkom je, zeker

bij meerdere drukgangen, dat je bij de tweede drukgang niet meer mooi pas uitkomt, maar dat er een verschil ontstaat tussen het aansluiten van de kleuren.

Is het papier een keer helemaal door de pers geweest, dan draai je de wals weer iets terug, zodat het papier nog klem zit en niet kan verschuiven. Dan sla je het vel voorzichtig terug over de wals tegen het vilt. Leg de etsplaat op de onderplaat en laat het papier er overheen zakken. Vilt er over en draaien maar.

Na het drukken

Na de druk leg je het papier in een droogrek of plat op een tafel. Na een half uur of iets langer kun je het te drogen hangen. Als je dit meteen na het drukken doet is het papier nog iets vochtig en zal de wasknijper of grijper erin drukken, het etspapier is immers papier-maché.

Het kan, afhankelijk welke inkt je gebruikt 2–10 dagen duren voor de inkt op het etsblad goed droog is. Test dit door een stukje tissue op een plek met veel inkt in de afbeelding te leggen en er zacht met een nagel over te wrijven, één keer is voldoende. Als je aan de andere kant van het tissue niets ziet is de inkt droog.

Papier vlak maken

Papier bubbelt nogal als het nat is geweest en dan is bijvoorbeeld inlijsten geen goed idee. Maar ook een galerie die grafiek in stock heeft, zal niet snel een gebubbeld blad accepteren. Wat goed helpt om het papier weer in vlakke conditie te krijgen is blotting paper. Dit is dik vloeipapier van 1 tot 2 mm dik en zorgt voor opnemen van vocht terwijl het papier onder druk staat. Er zijn verschillende maten in de handel. Wat in ieder geval handig is, is blotting paper dat groter is dan je etspapier.

Haal de prenten uit het droogrek of van de lijn en leg ze klaar op een stapel. Leg 1 vel blotting paper op een tafel en leg een strook papier van 4 cm breed langs de rand op de korte zijde en 1 strook aan de lange zijde. Dit is je aanleg voor de prenten.

Met een plantenspuit spuit je met een nevelstraal de bovenste prent nat. Leg hem dan tegen de papierstroken aan, op het blotting paper. Bevochtig de tweede prent en leg die er precies boven op. Dan de derde prent. Nu neem je de stroken papier weg, en leg een nieuw blad blotting paper op de prenten, precies bovenop het eerste blad blotting paper. Je legt de stroken papier weer langs de rand en behandelt de volgende drie prenten een voor een. En zo stapel je door tot alle prenten tussen het gestapelde blotting paper liggen. Je eindigt met een blad blotting paper.

Nu leg je een plaat MDF of Multiplex op de stapel. De afmeting is gelijk aan of groter dan het blad blotting paper. Hierop leg je twee of vier stoeptegels naast elkaar of in een vierkant. De

stoeptegels heb je in kranten ingepakt, zodat je ze makkelijk kunt pakken en er geen scherpe kanten aan zitten. De prenten liggen nu onder druk te drogen.

Na twee dagen haal je de stoeptegels en de plaat MDF er af en neem je een nieuw blad blotting paper. Hierop weer de papierstroken langs de randen. Van de 'oude' stapel haal je nu het eerste blad blotting paper en legt dit weg. Nu leg je de eerste prent op het nieuwe blad blotting paper en neemt de tweede en vervolgens de derde prent. Nu een nieuw blad blotting paper. Van de oude stapel haal je nu het blad blotting paper en legt dat weg, dan weer drie prenten die je stapelt. Dit herhaal je totdat de oude stapel een nieuwe is geworden met droge bladen blotting paper. De 'oude' weggelegde bladen blotting paper kunnen nu in het droogrek of aan de waslijn.

Herhaal dit om de twee dagen en na de zesde dag zijn al je prenten mooi vlak en kurkdroog.

Mocht je nog iets willen vragen of is er iets niet duidelijk, dan kun je me mailen: hapipiko@protonmail.com

Tim Hinterding

* Voor drukken met meerdere drukgangen gebruik ik een speld die door een piepklein gaatje gaat dat ik 2 mm van de rand van de etsplaten heb geboord en in de onderplaat. Halverwege de grootste lengte zit een gaatje en daar tegenover op de andere zijde van de plaat ook een gaatje. Als ik de plaat neerleg en op twee plekken een kopspeld door de gaatjes kan steken en ook door de onderplaat, ligt de etsplaat precies goed. [Kijk hier](#) om te zien hoe dat in de praktijk gaat.